

Finns i sjön

- ordförståelse, textfrågor och diskussionsuppgifter

Ämne: svenska, svenska som andraspråk

Årskurs: 7-9, gymnasiet, vux och SFI

Lektionstyp: utveckla ordförrådet, textfrågor och diskussionsuppgifter

Lektionsåtgång: 2-8

Den här lektionen är skriven av Jenny Edvardsson.

Jenny är lärare i svenska och historia på Wendesgymnasiet i Kristianstad.

Läs gärna mer på hennes blogg: jennypawendes.blogspot.se

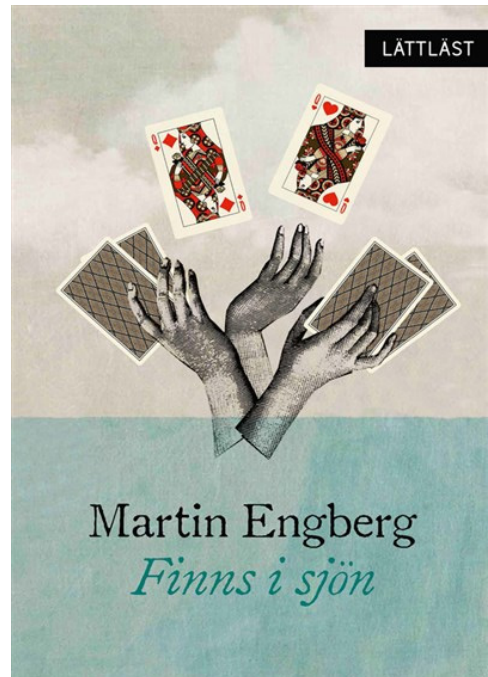
Introduktion

Finns i sjön handlar om systerarna Marita och Karin. De lever helt olika liv och har inte så mycket gemensamt. När deras föräldrar dör behöver de ta hand om dödsboet. Det visar sig vara svårt och leder till konflikter.

Inför läsning - skapa förförståelse

För att få en förförståelse för boken och vad den kommer att handla om kan du ta hjälp av de tre frågorna nedan. Låt gärna eleverna reflektera enskilt och skriva ner sina svar innan du lyfter frågorna i helklass.

1. Titta på boktitel, omslag, författarnamn och baksidestext. Vad för slags bok verkar det vara?
2. Vad tror du att boken kommer att handla om? Vad är det som får dig att tro detta?
3. Har du läst någon bok tidigare som du tycker påminner om denna? Vilken är det, i så fall?

MTM:s skolwebb

mtm.se/skola

Ordförståelse

I boken Finns i sjön finns en hel del begrepp som kan vara bra att arbeta med för att förstå texten fullt ut.

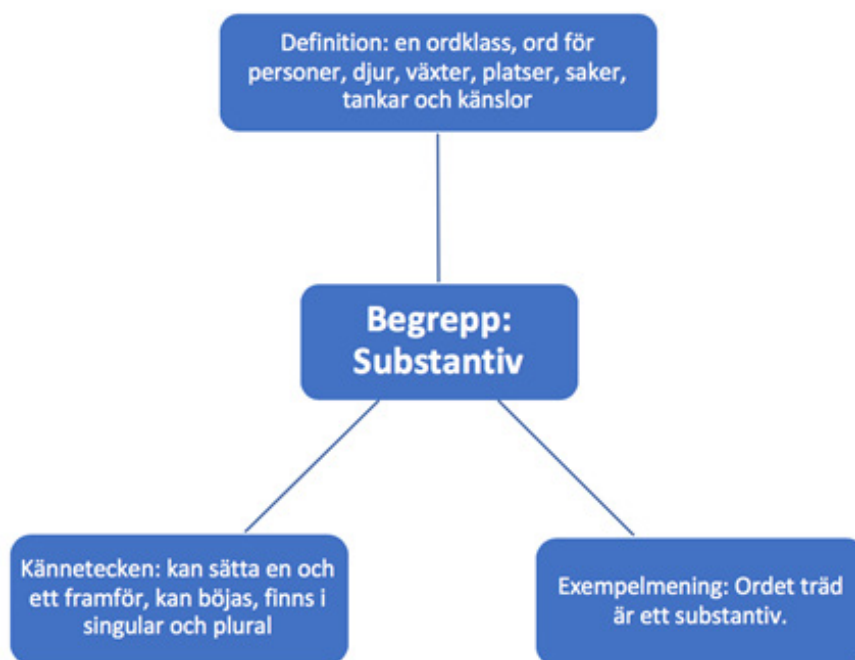
Eleverna kan exempelvis arbeta med begreppskort, där de först skriver upp begreppet och sedan skriver en förklaring (definition) till begreppet.

Vill man utveckla begreppskorten kan man låta eleverna göra tankekartor.

De skriver begreppet i mitten, sedan skriver de en definition.

Därefter skriver de kännetecken för begreppet (sådant som beskriver eller är utmärkande för begreppet) och sist skriver de en exempelmening, där begreppet används.

Det kan då se ut så här:

De begrepp som man kan arbeta med är exempelvis dessa:

- Eksem (s 5)
- Page (s 12)
- Pigkammaren (s 12)
- Spinnrock (s 13)
- Gillestuga (16)
- Lösöret (s 16)
- Emeritus (s 17)
- Extrovert (s 19)
- Såsnipa (s 21)
- Aloe vera (s 30)
- Vikarier (s 49)
- revor (s 55)
- Stadium (s 66)

Textfrågor

Nedan finns frågor till bokens alla kapitel. Frågorna är av tre typer:

- frågor till texten (där svaren går att hitta direkt i texten)
- frågor mellan raderna (där svaren kräver att man gör inferenser och drar egna slutsatser)
- frågor bortom raderna (där svaren kräver att man kan göra kopplingar till sig själv och sin omvärld)

Kapitel 1

1. I första kapitlet får man möta Torbjörn och Marita. Vad får man veta om dem?

Kapitel 2

1. Marita och Karin är systrar men de är mycket olika. Beskriv deras olikheter. Ta hjälp av texten.
2. Varför åker Marita hem till sin barndomsstad?

Kapitel 3

1. Marita och Karin lever helt olika liv. Lyft fram några skillnader mellan deras liv.
2. Varför blir Marita arg när hon ser att Karin har föräldrarnas såssnipa?

Kapitel 4

1. Marita vaknar mitt i natten av att någon går i trappan. Vem kan det vara?

Kapitel 5

1. Marita och Karin minns ett ordspråk som föräldrarna brukade säga: ”Kärlek och bröd är allt en människa behöver. Vad betyder det?
2. På sidan 32 tänker Marita att hon inte behöver annat än sågspån till frukost. Vad kan hon mena med det?

Kapitel 6

1. Att dela upp föräldrarnas alla saker visar sig inte vara helt lätt. Vad händer egentligen?

Kapitel 7

1. När Torbjörn var liten fick Marita passa honom. Vad berodde det på?
2. Hur beskriver Marita Torbjörn som liten pojk? Hurdan var han?
3. Torbjörn berättar att Egon har fått cancer. Det är en sjukdom som många drabbas av. Känner du någon som har fått cancer?

Kapitel 8

1. På sidan 51 står det. ”Det var inte bara ogräs Karin rensade ut i sin kamp med rabatten.”. Hur tolkar du detta citat?

Kapitel 9

1. Vad är ”finns i sjön” för något?

Kapitel 10

1. Föräldralös kan man bli både som ung och gammal.
Hur påverkar föräldrarnas död Marita och Karin?
2. ”Finns i sjön” skapar en gemenskap mellan Marita och Karin.
Hur beskrivs denna gemenskap i texten?

Kapitel 11

1. Egon vet att han kommer att dö. Han är orolig, inte så mycket för att dö utan mer för att behöva lämna de som blir kvar. Varför oroar han sig för de som blir kvar?

Diskussionsuppgifter

Relationer i en familj

Boken Finns i sjön handlar om relationer i en familj.

- Har du läst andra texter, sett eller hört något som du tycker påminner om de relationer som finns i Finns i sjön?
- I så fall vilka?
- På vilka sätt är de lika eller olika?

I boken får man följa syskonen Marita och Karin.

- Har du några syskon?
- Kan du känna igen dig i deras relation?
- På vilket sätt?

Vad är viktigt?

I boken får man reda på att Marita värdesätter sin dans, sitt jobb och sina resor (s 19). Det verkar vara viktigt för henne.

Marita beskriver i sin tur att Karin har sin make och son, ett stort fint hus och en vacker trädgård (s 31). Dessa saker upplever Marita är viktiga för Karin.

- Vad är viktigt för dig?
- Vad behöver du ha i ditt liv för att må bra?

Arbeta enligt EPA (Enskilt, Par, Alla). Fundera först enskilt, diskutera sedan med en kompis (par) och avsluta med en diskussion i helklass (alla).

Inte en människa syntes till utanför stationen.
Det enda som rörde sig var molnen.

Så hördes ett muller.
Det var Torbjörn, hennes systems son,
som kom i sin röda sportbil.
Den bullrade, men var bekväm att åka i.
Och den gick fort.

Som tiden själv, tänkte hon.
Hon närmade sig femtio.
Hennes syster Karin var femtiofem.
En skillnad i ålder som inte var stor.
Inte längre.

Men Marita skulle ändå alltid vara lillasystemen.
Torbjörn tutade som hälsning.
Hon fick själv lyfta in väskan där bak.

- Hej på dig! sa han
när hon öppnade dörren.
- Hej på dig, svarade hon.

Det låg en tidning på golvet.
Han ville inte få in smuts i bilen.

Hennes syster sa att Torbjörn
vårdade bilen som om den var ett spädbarn.
Karin hade fått det att låta som något bra.
En vuxen som behandlade en bil som en bebis.
Hur kunde det vara något bra?
Ibland förstod inte Marita vad systemen menade.

Marita hade nya skor och kom direkt från tåget.
Inte en lerig åker.
Det kunde hon ha sagt till honom.
Men hon lät bli.
Det var ändå Torbjörn.
Hon kände honom väl.
Bättre än någon annan människa.

Åtminstone hade hon gjort det
när han var barn.

Nu var han vuxen men bodde i föräldrarnas hus.
Visserligen i en egen lägenhet, men ändå.

En ung man borde vara självständig,
tyckte Marita.
Han borde inte sitta ihop med mamma och pappa.
Hon kunde inte begripa varför han inte flyttade.
Torbjörn var ordentlig och jobbade på banken.
Han skulle klara sig hur bra som helst.
Nu hade han bara bilen som sin egen.

*

De körde bort från centrum.
Staden var sig lik.
Hennes systers stad och hennes föräldrars,
och en gång även hennes.
Fram tills att hon fyllde arton år.
Hon hade stuckit en vecka efter födelsedagen.
Packat en ryggsäck och hoppat på ett tåg,
och sedan ett tåg till.
Hon hade sagt att hon aldrig
skulle komma tillbaka.

Men det hade hon förstås.
Systemern hade flyttat tillbaka efter studierna.
Och Marita hade ofta hälsat på
både henne och föräldrarna.
Det var konstigt.
Staden där hon själv bodde liknade den här.
Den hade samma trista centrum i grå betong.
Den hade samma sorts vindpinade torg
och bostadshus i brunrött tegel.
Men där fanns varken system
eller föräldrarnas grav.
Mamma och pappa låg under samma sten.
På östra kyrkogården, ovanför sjön.
Mellan deras födelsedatum skilde det tio år.
Mellan dödsdatumen skilde det bara tio dagar.
Det enda som inte fanns i den här staden
var boendet där Marita arbetade.

*